

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การเป็นโรคประจำถิ่น ของประชาชนตำบลน้ำแค้น อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน

กิตติศักดิ์ ธนะขว้าง

นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลน้ำแค้น อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความรู้ ทักษะคิด และการรับรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การเป็นโรคประจำถิ่น 2) เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การเป็นโรคประจำถิ่น 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสถานภาพส่วนบุคคล ความรู้ ทักษะคิด และการรับรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ภายหลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การเป็นโรคประจำถิ่น ของประชาชนตำบลน้ำแค้น อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ตำบลน้ำแค้น จำนวน 367 คน โดยการสุ่มแบบมีระบบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบและแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าไค-สแควร์ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า

กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับสูง มีทักษะคิดเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับปานกลาง มีการรับรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับมาก และภาพรวมของพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับดี ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ สถานภาพสมรส และอาชีพ กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กัน ส่วนระดับการศึกษาและรายได้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และทักษะคิดกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และการรับรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : ความรู้, ทักษะคิด, การรับรู้, พฤติกรรม, โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019, โรคประจำถิ่น

**Factors related to protective behaviors during the endemic approach to COVID-19
in Nam Kaen sub-district, Phu Phiang district, Nan province.**

Mr. kittiphak Tanakwang
Public Health Technical Officer
Nam Kaen Subdistrict Health Promotion Hospital, Phu Phiang district, Nan province.

ABSTRACT

The purposes of descriptive research were to 1) study level of knowledge, attitude and perceptions about preventive of coronavirus disease 2019 after the declared to an endemic disease. 2) study level preventive behaviors of coronavirus disease 2019 after the declared to an endemic disease 3) study factors related to preventive behaviors during the endemic approach to coronavirus disease 2019 in Nam Kaen sub-district, Phu Phiang district, Nan province. The sample was composed 367 people by systematic sampling method. Data was collected using a test and questionnaire. The data were analyzed by frequency distribution, percentage, mean, standard division, use the Chi-square statistic. And Pearson's product moment correlation coefficient was analyzed by statistics. The results of this research were summarized as follows:

Knowledge about preventive of coronavirus disease 2019 was at a high level. Attitude about preventive of coronavirus disease 2019 was at a moderate level. Perception about preventive of coronavirus disease 2019 was at a high level. The overall scores of preventive behaviors of coronavirus disease 2019 were also at a high level. In terms of personal factors, namely including gender, marital status, and occupation had indifferent preventive behaviors regarding of coronavirus disease 2019. But education level, Income was a statistically significant correlation with the preventive behaviors of the coronavirus disease 2019 at the 0.05 level. Knowledge about prevention of coronavirus disease 2019 and Attitude about prevention of coronavirus disease 2019 were positively associated with preventive behaviors regarding coronavirus disease 2019 with a statistical significance level of 0.01. And perceptions about preventive of coronavirus disease 2019 were positively associated with preventive behaviors regarding coronavirus disease 2019 with a statistical significance level of 0.01.

Key word: Knowledge, Attitude, perceptions, behaviors, Coronavirus Disease 2019 2019, endemic disease

บทนำ

จากรายงานการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ (SARS-CoV-2) ในประเทศจีน เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2562 องค์การอนามัยโลกได้มีการประกาศให้เป็นโรคระบาดใหญ่ทั่วโลกเมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2563 ซึ่งการระบาดของโรคได้ส่งผลกระทบกับการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals: SDGs) ทั้งทางด้านสุขภาพ เศรษฐกิจและสังคม (United Nations Industrial Development Organization, 2020) สถานการณ์ดังกล่าว องค์การอนามัยโลกจึงได้ประกาศให้การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ (World Health Organization, 2020) สำหรับประเทศไทยมีรายงานจากกระทรวงสาธารณสุขว่าพบผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ รายแรกในวันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2563 จากนั้นมีการระบาดของโรคในระลอก 2 และ 3 ในเดือนมกราคม และเดือนเมษายน พ.ศ. 2564 ตามลำดับ ซึ่งทุกระลอกมีความรุนแรงมากขึ้น ในส่วนของกระทรวงสาธารณสุข จึงได้ประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นโรคติดต่ออันตรายในลำดับโรคที่ 14 (ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ชื่อและอาการสำคัญของโรคติดต่ออันตราย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2563, 29 กุมภาพันธ์ 2563) โดยได้มีการกำหนดแนวทางในการดำเนินการเฝ้าระวัง คัดกรอง และป้องกันควบคุมโรคไม่ให้มีการระบาด คือ ต้องมีการคัดกรองผู้ที่เดินทางเข้าออกประเทศ และภายในประเทศ และแจ้งให้สถานพยาบาลทุกแห่งทำการคัดกรองผู้ป่วยที่มีอาการไข้ ร่วมกับมีอาการทางเดินหายใจอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมด้วย เช่น ไอ เจ็บคอ มีน้ำมูก หายใจเหนื่อย หอบ และมีประวัติการเดินทางมาจากพื้นที่ที่มีการระบาดต่อเนื่องภายใน 14 วัน (United Nations Industrial Development Organization, 2020)

ผลจากความร่วมมือในการปฏิบัติตามมาตรการต่าง ๆ อย่างเข้มแข็งและเคร่งครัด ทำให้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในประเทศไทยดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง จำนวนผู้ติดเชื้อรายใหม่ลดลงต่ำกว่า 5,000 รายต่อวัน ผู้เสียชีวิตลดลงต่ำกว่า 50 รายต่อวัน การฉีดวัคซีนโควิด 19 ทำได้ครอบคลุมตามเป้าหมาย ทำให้ประเทศไทยเป็นที่ยอมรับและได้รับการชื่นชมจากองค์การอนามัยโลกและนานาชาติ ประเทศ ว่าบริหารจัดการโรคระบาดได้ดี มีความพร้อมในการเผชิญปัญหา ปรับตัวไปตามสถานการณ์ได้อย่างรวดเร็ว และสามารถควบคุมโรคได้ (สถาบันส่งเสริมความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน (องค์การมหาชน), 2565) ซึ่งผลจากความสำเร็จที่เกิดขึ้น กระทรวงสาธารณสุขจึงเสนอการผ่อนคลายมาตรการต่างๆ เพื่อรองรับการเดินทางไปสู่โรคประจำถิ่นอย่างปลอดภัย ภายใต้แนวคิด Health for Wealth ใช้สุขภาพสร้างความเข้มแข็งประเทศ คือ ประชาชนปลอดภัย เศรษฐกิจไทยเข้มแข็ง ประเทศไทยแข็งแรง โดยมีเป้าหมายเพื่อคืนระบบบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขให้ประชาชนทุกคน ผู้ป่วยทุกโรคได้ใช้บริการตามปกติ ทั้งนี้ กระทรวงสาธารณสุขได้ออกประกาศยกเลิกโควิด 19 จากโรคติดต่ออันตรายให้เป็นโรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง (โรคประจำถิ่น) ตั้งแต่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2565 เป็นต้นมา (กระทรวงสาธารณสุข, 2565) เพื่อมุ่งหวังให้ประชาชนสามารถดำเนินชีวิตอย่างปกติภายใต้การใช้ชีวิตวิถีปกติใหม่ (New normal)

จังหวัดน่าน พบผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รายแรกเมื่อวันที่ 3 มกราคม 2564 จำนวน 1 ราย ที่อำเภอนาหมื่น ปัจจุบันรวมพบผู้ป่วยสะสม จนถึงวันที่ 24 กันยายน 2566 จำนวน 7,051 ราย เสียชีวิตสะสม 8 ราย โดยมีผู้ป่วยอัตรา 1,479 คนต่อแสนประชากร (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดน่าน, 2566) สำหรับสถานการณ์การระบาดและการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่วิจัย คือ ตำบลน้ำแค้น อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน พบผู้ป่วยรายแรกเมื่อ 22 เมษายน 2564 รวมผู้ป่วยสะสมจนถึงปัจจุบันจำนวน 489 ราย เสียชีวิต 0 ราย ซึ่งมาตรการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคในพื้นที่นั้น ตำบลน้ำแค้นได้ปฏิบัติตามมาตรการของศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 (ศบค.) และมาตรการของกระทรวงสาธารณสุขอย่างเคร่งครัด จนสถานการณ์ได้คลี่คลายลงตามลำดับ และเมื่อมีการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ระยะ Post-Pandemic

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กลายเป็นโรคประจำถิ่นหรือโรคติดต่อทั่วไป ประชาชนก็ได้ปฏิบัติตามแผนและมาตรการการบริหารจัดการสถานการณ์ของรัฐบาลอย่างต่อเนื่อง ทั้งการฉีดวัคซีนให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย การส่งเสริมการฟื้นฟูสุขภาพ การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ การใช้ชีวิตวิถีปกติใหม่ และหลักการปฏิบัติตนหลังการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่โรคประจำถิ่น เนื่องจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ยังคงเป็นโรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง ทั้งด้านการกลายพันธุ์และการแพร่ระบาดเป็นวงกว้างอาจจะกลับมามีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นได้อีกครั้ง (สิทธิพร เขาอ่อน, รวงทอง ถาพันธ์ และนันทิกา บุญอาจ, 2565) ดังนั้น จึงเป็นเหตุจำเป็นที่ประชาชนตำบลน้ำแก่น ยังคงต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยควรที่จะต้องมีความรู้ที่ถูกต้อง มีเจตคติที่ดี มีการรับรู้ความเสี่ยงที่อาจเกิดการแพร่ระบาดขึ้นอีกครั้ง โดยปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลให้ประชาชนตำบลน้ำแก่นเกิดพฤติกรรมการป้องกันตนเองที่ดี และย่อมที่จะช่วยให้ความเสี่ยงของการติดเชื้อโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในระหว่างการเปลี่ยนผ่านสู่โรคประจำถิ่นลดลงด้วย แต่อย่างไรก็ตามหลังจากเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การเป็นโรคประจำถิ่นตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ยังไม่เคยได้มีการสำรวจข้อมูล ความรู้ เจตคติ การรับรู้ และพฤติกรรมการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในตำบลน้ำแก่นแต่อย่างใด ซึ่งการขาดข้อมูลดังกล่าวอาจทำให้หน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่รวมถึงภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องไม่สามารถที่จะกำหนดแนวทางการปฏิบัติเพื่อการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพได้

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ภายหลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การเป็นโรคประจำถิ่น ของประชาชนตำบลน้ำแก่น อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน โดยข้อมูลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติสำหรับการส่งเสริมพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด 19 ที่ถูกต้องของประชาชนได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ ทักษะ และการรับรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การเป็นโรคประจำถิ่น ของประชาชนตำบลน้ำแก่น อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน
2. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ภายหลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การเป็นโรคประจำถิ่น ของประชาชนตำบลน้ำแก่น อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทักษะเกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และการรับรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ภายหลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การเป็นโรคประจำถิ่น ของประชาชนตำบลน้ำแก่น อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน

ระเบียบวิธีวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) แบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional studies) เก็บข้อมูล ณ ช่วงเวลาหนึ่ง
2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ตำบลน้ำแก่น อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน จำนวน 4,481 คน คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane) (พิชิต ฤทธิ์จรรยา, 2544) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 367 คน การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Sampling) โดยมีเกณฑ์คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมวิจัย ได้แก่ 1) เป็นประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ตำบล

น้ำแก่น อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน 2) สามารถให้ข้อมูลโดยการกรอกแบบสอบถามด้วยตนเองได้ และกรณีไม่สามารถกรอกแบบสอบถามด้วยตนเองสามารถให้ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ของผู้เก็บรวบรวมข้อมูลได้ 3) สนใจเข้าร่วมโครงการวิจัยโดยได้รับการบอกกล่าวข้อมูลของโครงการวิจัยอย่างครบถ้วน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) โดยแบ่งเนื้อหาเป็น 5 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีลักษณะเป็นแบบทดสอบที่มีการกำหนดโครงสร้างการตอบเป็น ถูกหรือผิด จำนวน 12 ข้อ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน คือ ตอบถูก ได้ 1 ตอบผิด ได้ 0 คะแนน ตอบไม่ทราบ ได้ 0 คะแนน ตอนที่ 3 แบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแบบ Likert Scale คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง ตอนที่ 4 แบบสอบถามการรับรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแบบ Likert Scale คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง ตอนที่ 5 แบบสอบถามพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแบบ Likert Scale คือ ปฏิบัติประจำ ปฏิบัติบ่อยครั้ง ปฏิบัติบางครั้ง ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง และไม่เคยปฏิบัติ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540)

3.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านเพื่อทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Context Validity) ความตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) และด้านการใช้ภาษา (Wording) (สุวิมล ติรภานันท์, 2543) โดยการหาค่า IOC (Item Objective Congruence Index) และเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 มาเป็นข้อคำถาม และปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชาชนตำบลเมืองจันทน์ อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของ Cornbrash ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.865

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมทางสถิติ ดังนี้

4.1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนเป็น 3 ระดับ ตามเกณฑ์ของบลูม (Bloom, 1968) คือ คะแนนร้อยละ 80 – 100 หมายถึง มีความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สูง คะแนนร้อยละ 60 – 79 หมายถึง มีความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ปานกลาง และคะแนนร้อยละ 0 - 59 หมายถึง มีความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่ำ

4.2 ข้อมูลระดับความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 วิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และการหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean: \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

4.3 ข้อมูลทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean: \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

4.4 ข้อมูลการรับรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean: \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

4.5 ข้อมูลพฤติกรรมການป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean: \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

4.6 ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมການป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ภายหลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การเป็นโรคประจำถิ่น วิเคราะห์โดยใช้ค่าไคสแควร์ (χ^2 -test) ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระดับทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และระดับการรับรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กับพฤติกรรมການป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ภายหลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การเป็นโรคประจำถิ่น วิเคราะห์โดยใช้สถิติวิเคราะห์สหสัมพันธ์สหสัมพันธ์ของ Pearson's product moment correlation coefficient

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้ได้รับอนุมัติจริยธรรมการวิจัย เลขที่ NAN REC 66-16 ลงวันที่ 15 พฤศจิกายน 2566 จาก คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดน่าน ในกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัย มีการขอความยินยอมจากประชากรเป็นลายลักษณ์อักษรพร้อมทั้งแจ้งรายละเอียดของการวิจัยอย่าง ครบถ้วน

ผลการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 55.31 มีอายุอยู่ในช่วง 51 - 60 ปี ร้อยละ 34.06 รองลงมา มีอายุอยู่ในช่วง 41 - 50 ปี ร้อยละ 23.98 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 38.86 รองลงมา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย /ปวช. ร้อยละ 23.16 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 72.83 รองลงมา มีสถานภาพโสด ร้อยละ 17.14 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 75.59 รองลงมา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วง 10,001 - 15,000 บาท ร้อยละ 28.34 และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร/ประมง/ปศุสัตว์ ร้อยละ 63.86 รองลงมาประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป/ลูกจ้าง ร้อยละ 21.53 ตามลำดับ

2. ระดับความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การเป็นโรคประจำถิ่น ของประชาชนตำบลน้ำแค้น อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับสูง ร้อยละ 70.11 รองลงมา มีความรู้ในระดับปานกลาง ร้อยละ 27.17 และมีความรู้ระดับต่ำ ร้อยละ 2.72 ดังแสดงในตารางที่ 1 ตารางที่ 1 แสดงภาพรวมระดับความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การเป็นโรคประจำถิ่น ของประชาชนตำบลน้ำแค้น อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน (n=367)

ระดับความรู้		จำนวน	ร้อยละ
สูง	(10 ข้อขึ้นไป)	258	70.11
ปานกลาง	(7 - 9 ข้อ)	100	27.17
ต่ำ	(1 - 6 ข้อ)	10	2.72
รวม		368	100.00
$\bar{X} = 9.99$ S.D.= 1.33 Min = 3 Max= 12			

3. ทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การเป็นโรคประจำถิ่น ของประชาชนตำบลน้ำแค้น อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$,

S.D.=0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 6 การจัดกิจกรรมที่รวมคนจำนวนมาก จำเป็นต้องมีมาตรการป้องกันการแพร่เชื้อโรคโควิด 19 มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับแรก ($\bar{X}=4.42$, S.D.=0.80) รองลงมาได้แก่ ข้อ 9 ผู้ที่ใกล้ชิดกับกลุ่มเสี่ยงจำเป็นต้องหยุดเรียน หยุดงาน หรือ กักตัวเพื่อป้องกันการแพร่เชื้อโรคโควิด 19 ($\bar{X}=4.05$, S.D.=0.98) และข้อ 4 สถานการณ์ระบาดของโรคโควิด 19 ทำให้ท่านจำเป็นต้องปรับตัว และใช้ชีวิตตามวิถีแบบใหม่ (New normal) ($\bar{X}=4.12$, S.D.=0.91) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อ 7 ประชาชนภายในตำบล/หมู่บ้านเดียวกัน เสี่ยงต่อการนำเชื้อโรคโควิด 19 น้อยกว่าคนที่มาจากพื้นที่อื่น ๆ ($\bar{X}=2.29$, S.D.=1.11)

4. ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการรับรู้เกี่ยวกับโรคโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การเป็นโรคประจำถิ่น ของประชาชนตำบลน้ำแก่น อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน รวมทุกด้าน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.00$, S.D.=0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรค มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}=4.36$, S.D.=0.56) รองลงมาคือ ด้านการรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรค ($\bar{X}=4.35$, S.D.=0.66) ด้านการรับรู้ความรุนแรงของโรค ($\bar{X}=4.32$, S.D.=0.57) และด้านการรับรู้อุปสรรคในการป้องกันควบคุมโรค ($\bar{X}=2.96$, S.D.=1.07) ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงแสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการรับรู้เกี่ยวกับโรคโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การเป็นโรคประจำถิ่น ของประชาชนตำบลน้ำแก่น อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน รวมทุกด้าน (n=367)

ด้าน ที่	การรับรู้เกี่ยวกับโรคโควิด 19	ระดับการรับรู้		การแปลผล
		\bar{X}	S.D.	
1.	ด้านการรับรู้ความรุนแรงของโรค	4.32	0.57	มากที่สุด
2.	ด้านการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรค	4.36	0.56	มากที่สุด
3.	ด้านการรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรค	4.35	0.66	มากที่สุด
4.	ด้านการรับรู้อุปสรรคในการป้องกันควบคุมโรค	2.96	1.07	ปานกลาง
รวม		4.00	0.49	มาก

5. พฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การเป็นโรคประจำถิ่น ของประชาชนตำบลน้ำแก่น อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน ภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X}=4.21$, S.D.=0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 6 ท่านสวมหน้ากากอนามัยเมื่อออกนอกเคหะสถาน หรือสถานที่สาธารณะ หรือเมื่อจำเป็นต้องเข้าไปในที่ที่มีคนหนาแน่น ($\bar{X}=4.73$, S.D.=0.62) และข้อ 7 ท่านมีหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าพกพาติดประจำตัวไว้ใช้เสมอ ($\bar{X}=4.73$, S.D.=0.62) มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ข้อ 16 ท่านรับประทานผัก ผลไม้ อาหารที่มีประโยชน์ที่ปรุงสุกด้วยความร้อน และใช้ช้อนกลางส่วนตัวในการรับประทานอาหาร ($\bar{X}=4.52$, S.D.=0.77) และข้อ 9 ท่านใส่หน้ากากอนามัยทุกครั้ง เมื่อรู้สึกว่ามีอาการป่วยหรือไม่สบาย ($\bar{X}=4.49$, S.D.=0.86) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อ 8 ท่านใส่หน้ากากอนามัย เมื่อเว้นระยะห่าง 1-2 เมตร กับผู้อื่นไม่ได้ ($\bar{X}=3.54$, S.D.=1.42)

6. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ภายหลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การเป็นโรคประจำถิ่น ของประชาชนตำบลน้ำแก่น อำเภอ

ญเพียง จังหวัดน่าน พบว่า ปัจจัยเพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่วนปัจจัยด้านระดับการศึกษาและรายได้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ภายหลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การเป็นโรคประจำถิ่น ของประชาชนตำบลน้ำแก่น อำเภอกุเพียง จังหวัดน่าน (n=367)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับพฤติกรรมการป้องกันตนเอง		รวม	χ^2	p-value
	ดี	พอใช้			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
1. เพศ				46.83	0.357
ชาย	123 (11.17)	41 (33.51)	164 (44.69)		
หญิง	162 (44.14)	41 (11.17)	203 (55.31)		
2. ระดับอายุ				236.527	0.212
ต่ำกว่า 20 ปี	5 (1.36)	2 (0.54)	7 (1.90)		
20 - 30 ปี	8 (2.18)	2 (0.54)	10 (2.72)		
31 - 40 ปี	22 (5.99)	3 (0.82)	25 (6.81)		
41 - 50 ปี	44 (11.99)	12 (3.27)	56 (15.25)		
51 - 60 ปี	52 (14.17)	16 (4.36)	68 (18.52)		
61 ปี ขึ้นไป	31 (8.45)	6 (1.63)	37 (10.08)		
3. ระดับการศึกษา				268.033	0.015**
ประถมศึกษา	114 (31.06)	29 (7.90)	143 (38.96)		
มัธยมศึกษาตอนต้น	62 (16.89)	14 (3.81)	76 (20.70)		
มัธยมศึกษาตอนปลาย /ปวช.	63 (17.17)	22 (5.99)	85 (23.16)		
อนุปริญญา (ปวท. /ปวส.)	18 (4.90)	12 (3.27)	30 (8.17)		
ปริญญาตรี	23 (6.27)	5 (1.26)	28 (7.62)		

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับพฤติกรรมป้องกันตนเอง		รวม	χ^2	p-value
	ดี	พอใช้			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
สูงกว่าปริญญาตรี	5 (1.36)	0 (0.00)	5 (1.36)		
4. สถานภาพสมรส				132.330	0.476
โสด	44 (11.99)	20 (5.45)	64 (17.43)		

**Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed)

7. ระดับความรู้ ระดับทัศนคติ และระดับการรับรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การเป็นโรคประจำถิ่น ของประชาชนตำบลน้ำแค้น อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ ระดับทัศนคติ และระดับการรับรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กับพฤติกรรมป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การเป็นโรคประจำถิ่น ของประชาชนตำบลน้ำแค้น อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน (n=367)

ระดับความรู้ ระดับทัศนคติ และระดับการรับรู้	พฤติกรรมป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019		ระดับความ สัมพันธ์
	Pearson's correlation (r)	p-value	
ความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	.053	.310	ต่ำมาก
ทัศนคติ เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	.218	.000**	ต่ำมาก
ระดับการรับรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	.513	.000**	ปานกลาง

**Correlation is significant at the .01 level (2-tailed)

อภิปรายผล

1. ความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การเป็นโรคประจำถิ่น ส่วนใหญ่มีความรู้อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 70.11 รองลงมา มีความรู้ในระดับปานกลาง ร้อยละ 27.17 และมีความรู้ระดับต่ำ ร้อยละ 2.72 แสดงให้เห็นว่าการณรงค์ให้ความรู้ในทุกรูปแบบ ที่รัฐบาล กระทรวงสาธารณสุข และหน่วยงานต่าง ๆ ในระดับประเทศจนถึงระดับชุมชน ที่ได้ร่วมกันดำเนินการนั้นได้ให้ผลลัพธ์ที่ดี สามารถสื่อสารให้ประชาชนได้รู้และเข้าใจถึงสาเหตุ อาการ และการป้องกันโรคได้เป็นอย่างดี และประกอบกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นโรคติดต่อที่มีอันตรายร้ายแรง แพร่ระบาดได้ง่าย และเมื่อติดเชื้อแล้วมีโอกาสเสียชีวิตสูง ซึ่ง

เป็นเหตุผลประกอบที่ช่วยทำให้ประชาชนมีความสนใจ มีความตระหนักในการหาความรู้เกี่ยวกับโรคเพื่อนำมาสู่การป้องกันตนเองและครอบครัว จนแม้กระทั่งเมื่อประกาศให้เป็นโรคประจำถิ่นแล้วแต่องค์ความรู้เหล่านั้นยังอยู่ในตัวของประชาชนต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ผลการวิจัยส่วนนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภาณุ อุดกลั่น และคณะ (2565) ที่ทำการวิจัยเรื่อง ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชนในเขตจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในจังหวัดอุดรธานี มีความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับมาก โดยมีความรู้ในด้านการควบคุมโรค สูงถึงร้อยละ 94.29 แสดงว่ามาตรการในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมการแพร่ระบาดโดย การเสริมสร้างให้ความรู้ให้ประชาชนทุกคน เพื่อให้มีความรู้ในการควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นั้นได้ผลลัพธ์ที่ดี และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เสาวณี จันทะพงษ์ และคณะ (2563) ที่ทำการวิจัยเรื่อง วิกฤตโควิด 19 กับมุมมองด้านเศรษฐศาสตร์สุขภาพ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยสำคัญของความสำเร็จในการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คือ ความเข้มแข็งของระบบสาธารณสุขไทยมาจากการวางรากฐานที่มั่นคงตั้งแต่อดีต การมีผู้นำที่ให้ความสำคัญ การทำแผนควบคุมโรคแบบบูรณาการ มีการสื่อสาร การปรับตัว การสร้างความร่วมมือและเชื่อมโยงชุมชน หลังการประกาศให้โควิด 19 เป็นโรคติดต่ออันตรายก็มีกลไกควบคุมโรคอย่างรวดเร็ว รวมถึงให้ความสำคัญกับการสื่อสารเชิงรุก ให้ความรู้แก่ประชาชนผ่านการแถลงของ ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-19 (ศบค.) ซึ่งถือเป็นนวัตกรรมทางการสื่อสารและเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยสร้างความตื่นรู้แก่ประชาชน กลไกเหล่านี้ถูกนำมาใช้กับการควบคุมโรคโควิด 19 ในครั้งนี้และได้ผลสำเร็จเป็นอย่างดี

2. ทักษะเกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การเป็นโรคประจำถิ่น พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบประเด็นที่น่าสนใจและน่าเป็นห่วงในทัศนคติของประชาชนหลาย ๆ ข้อ เช่น กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ประชาชนภายในตำบล/หมู่บ้านเดียวกัน เสี่ยงต่อการนำเชื้อโรคโควิด 19 น้อยกว่าคนที่มาจากพื้นที่อื่น ๆ คิดว่า ปัจจุบันโรคโควิด 19 เป็นโรคที่ใกล้ตัวและเป็นโรคปกติธรรมดาสำหรับสังคมไทย และเมื่อโรคโควิด 19 เป็นโรคประจำถิ่น ผู้ที่ติดเชื้อโรคโควิด 19 จึงไม่จำเป็นต้องกักตัว เป็นต้น การที่ประชาชนมีทัศนคติเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากมองเห็นว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นั้น กลับเข้าสู่ภาวะปกติ การสื่อสารเกี่ยวกับโรคลดความถี่ลง การรายงานอัตราป่วย อัตราตายจำกัดอยู่ในเฉพาะผู้ที่มียาที่เกี่ยวกับ เช่น บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขเท่านั้น ซึ่งเป็นผลมาจากความต้องการฟื้นฟูประเทศและระบบเศรษฐกิจให้ฟื้นตัว กระตุ้นการท่องเที่ยวและการจับจ่ายใช้สอย และการเดินทางท่องเที่ยวของประชาชนภายหลังจากตกอยู่ภายใต้สถานการณ์โรคระบาดอย่างยาวนาน ซึ่งการที่ประชาชนมีทัศนคติเช่นนี้ ย่อมนำไปสู่การมีพฤติกรรมการป้องกันโรคลดลงเรื่อย ๆ และทุกครั้งที่ประชาชนมีทัศนคติและพฤติกรรมการป้องกันลดลง จะเกิดการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อีกครั้ง (จันทร์ชนะสอน สำโรงพล สุไวยรินทร์ ศรีชัย และภัทรพล โพนไพรสันต์, 2565) ผลการวิจัยส่วนนี้ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นวลใจ เปี่ยมศิริ (2565) ที่ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชนในพื้นที่ตำบลหนองดินแดง ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับมาก และไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จันทร์ชนะสอน สำโรงพล สุไวยรินทร์ ศรีชัย และภัทรพล โพนไพรสันต์, 2565) ที่ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในครัวเรือนของกลุ่มวัยทำงานในเขตพื้นที่รับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านเสือเผ่น อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ทักษะเกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับดี ร้อยละ 71.6 และไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ตรีชนก พันธุ์สุมา และพงษ์สิทธิ์ บุญรักษา (2564) ที่ทำการวิจัยเรื่อง ความรู้

ทัศนคติ และพฤติกรรมการป้องกันโควิด 19 ของประชาชนในตำบล ปู่ใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับดี ร้อยละ 64.2

3. ด้านการรับรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การเป็นโรคประจำถิ่น พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรค ด้านการรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรค และด้านการรับรู้ความรุนแรงของโรค มีการรับรู้อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการรับรู้อุปสรรคในการป้องกันควบคุมโรค มีการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง อธิบายได้ว่า เนื่องมาจากในสังคมปัจจุบันมีการติดต่อสื่อสารที่ง่าย ที่สะดวกและรวดเร็ว การกระจายข้อมูลข่าวสารหรือสื่อความรู้ต่าง ๆ สามารถทำได้ง่ายและทั่วถึง ประกอบกับในช่วงที่เกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทุกหน่วยงาน ทุกองค์กรต่างระดมความร่วมมือ สื่อ และองค์ความรู้ไปสู่ประชาชนอย่างเต็มกำลังความสามารถ ซึ่งได้ช่วยให้ประชาชนเกิดการรับรู้ข้อมูลของโรคในทุก ๆ ด้าน และถึงแม้จะพ้นระยะของการแพร่ระบาดแล้วเข้าสู่การเป็นโรคประจำถิ่น ก็ยังมีการสื่อสารกันอย่างต่อเนื่องเพื่อการป้องกันการกลับมาแพร่ระบาดใหม่อีกครั้งหนึ่ง ผลการวิจัยส่วนนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นวลใจ เปี่ยมศิริ (2565) ที่ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชนในพื้นที่ตำบลหนองดินแดง ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมของแบบแผนความเชื่อในด้านสุขภาพในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการรับรู้โอกาสเสี่ยง อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการรับรู้ความรุนแรง อยู่ในระดับมากที่สุดด้านการรับรู้ประโยชน์ อยู่ในระดับมาก และด้านการรับรู้อุปสรรค อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ นงศัณพัชร มณีอินทร์ และอิทธิพล ดวงจินดา (2564) ทำการวิจัยเรื่อง การรับรู้ความสามารถในการดูแลตนเองกับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้สูงอายุ อำเภออุ้มผาง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุมีการรับรู้ความสามารถในการดูแลตนเองโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีการรับรู้โรคโควิด-19 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

4. พฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การเป็นโรคประจำถิ่น ภาพรวมอยู่ในระดับดี อธิบายได้ว่า การที่ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารจากทางราชการและภาคส่วนต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง มีการเน้นย้ำให้เห็นถึงความรุนแรงของโรคที่มีต่อสุขภาพและอาจทำให้ถึงแก่ชีวิตได้ รวมถึงแต่ละบุคคลได้มีประสบการณ์ที่เผชิญความยากลำบากในการปฏิบัติในสถานการณ์ฉุกเฉินของการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่จะมีพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อที่ถูกต้องและได้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ผลการวิจัยส่วนนี้สอดคล้องกับกาวิจัยของ จันทิมา ห้าวหาญ และพรรณวดี ขาจริง (2564) ที่ทำการวิจัยเรื่อง ความรู้ ความเข้าใจและพฤติกรรมการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันโรคโควิด-19 ของประชาชนในจังหวัดภูเก็ต พบว่า ประชาชนมีพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภานุ อุดกลั่น และคณะ (2565) ที่ทำการวิจัยเรื่อง ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชนในเขตจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในจังหวัดอุดรธานีมีพฤติกรรมการป้องกันโรคอยู่ในระดับมาก

5. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ภายหลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การเป็นโรคประจำถิ่น ผลการวิจัยเรื่องนี้พบว่า ปัจจัยด้านเพศ อายุ สถานภาพสมรส และอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทั้งนี้เนื่องมาจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นั้น สามารถติดเชื้อได้ทุกเพศ ทุกวัย ทุกสถานภาพ และทุกอาชีพ แม้ว่าแต่ละบุคคลจะได้พยายามป้องกันตนเองอย่างเคร่งครัดแล้วก็ตาม แต่ทุกคนมีโอกาสติดเชื้อโรคได้ทุกขณะ ดังนั้นแม้จะมีความแตกต่างกันทางด้านปัจจัยส่วนบุคคลเหล่านี้ แต่ก็จะไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรค

ผลการวิจัยส่วนนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จูไรรัตน์ ดาทอง (2563) ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้สูงอายุ พบว่า ส่วนปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ เพศและอายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อ COVID-19 ส่วนปัจจัยด้านระดับการศึกษาและรายได้ ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า การศึกษาและรายได้ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อธิบายได้ว่า ผู้ที่มีการศึกษาย่อมที่จะมีโอกาสเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ดีกว่าผู้ที่มีการศึกษาไม่ดี และผู้ที่มีรายได้ดีมีโอกาที่จะจัดซื้อ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการป้องกันตนเองได้ดีกว่า การมีโอกาที่ดียิ่งส่งผลถึงพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากโรคที่ดีด้วย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดรัญชนก พันธุ์สุมา และพงษ์สิทธิ์ บุญรักษา (2564) ที่ทำการวิจัยเรื่อง ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการป้องกัน โควิด 19 ของประชาชนในตำบล ปะใหญ่ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการป้องกันโควิด 19 ได้แก่ อายุ ระดับ การศึกษา รายได้ และช่องทางการรับข้อมูลโควิด 19

6. ระดับความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ภายหลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การเป็นโรคประจำถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อธิบายได้ว่า การที่บุคคลมีความรู้เกี่ยวกับโรคในระดับสูง ย่อมส่งผลถึงการมีพฤติกรรมในการป้องกันโรคโควิด 19 เพิ่มขึ้นด้วย โดยส่งผลให้เกิดการพัฒนาทักษะและความสามารถในการจัดการตนเอง ทำให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการป้องกันโรคไปในทางที่เหมาะสมได้ สอดคล้องตามแนวคิดของ Nutbeam (2008) ที่กล่าวว่าความรอบรู้ด้านสุขภาพเกิดขึ้นได้ต้องมีทักษะและความสามารถในการทำความเข้าใจข้อมูลสุขภาพ ซึ่งพัฒนาได้จากกระบวนการคิด วิเคราะห์ และการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ จนสามารถประยุกต์ใช้ข้อมูลข่าวสารใหม่ ๆ เพื่อปรับเปลี่ยนการดูแลสุขภาพ และเพื่อควบคุมจัดการกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ดังนั้น ความรู้หรือรอบรู้ด้านสุขภาพ จึงเป็นสมรรถนะของบุคคลที่สามารถเข้าถึง เข้าใจ ประเมิน ใช้ความรู้ และสื่อสารด้านสุขภาพตามต้องการเพื่อส่งเสริมและดูแลสุขภาพตนเองให้เกิดพฤติกรรมในการป้องกันโรคที่เหมาะสม ผลการวิจัยส่วนนี้สอดคล้องกับ นวลใจ เปี่ยมศิริ (2565) ที่ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชนในพื้นที่ตำบลหนองดินแดง ผลการวิจัยพบว่า ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ระดับทัศนคติเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ภายหลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การเป็นโรคประจำถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อธิบายได้ว่า ความสัมพันธ์ทางบวกที่เกิดขึ้นนั้นเป็นผลมาจากการที่บุคคลมีความรู้ มีข้อมูลและมีประสบการณ์ในขณะเกิดการแพร่ระบาดของโรค ได้เห็นกลไกการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรค หรือมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ต่าง ๆ จนสามารถผ่านพ้นระยะการแพร่ระบาดของโรคมาได้ จึงก่อเกิดเป็นทัศนคติที่ดีและนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคอย่างต่อเนื่องในที่สุด ผลการวิจัยส่วนนี้สอดคล้องกับผลการศึกษานี้ของ Zhong et al. (2020) ที่พบว่าการเพิ่มความรู้เกี่ยวกับโควิด 19 ส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมที่ดีในการป้องกันโควิด 19 นอกจากนี้ ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมยังมีความสัมพันธ์ระดับสูงต่อการลดอุบัติการณ์ของโรคติดเชื้ออื่น ๆ การให้ความรู้และสิ่งกระตุ้นการรับข้อมูลเกี่ยวกับโรคติดต่อเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสำคัญต่อการปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อได้

6. การรับรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทั้งภาพรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ภายหลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การเป็นโรคประจำถิ่น

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อธิบายได้ว่า การที่ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ถูกต้องและต่อเนื่อง ย่อมทำให้ประชาชนตัดสินใจในการปฏิบัติตนเพื่อการป้องกันโรคได้โดยง่ายและปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ผลการวิจัยส่วนนี้สอดคล้องกับ กิตติพร เนาว์สุวรรณ และคณะ (2563) ที่ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความรุนแรงของโรคต่อบทบาทการดำเนินงานควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ความรุนแรงของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของ อสม. อยู่ในระดับมากที่สุด บทบาทการดำเนินงานควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในชุมชนของ อสม. อยู่ในระดับมาก และการรับรู้ความรุนแรงของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับบทบาทการดำเนินงานควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในชุมชนของ อสม. และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุดา แวหะยี่ (2563) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การรับรู้ความรุนแรงและพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของวัยรุ่นในเขตตำบลสะเตงนอก อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ความรุนแรงของโรคมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมในการป้องกันของโรค Covid-19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุป

จากข้อมูลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การเสริมสร้างความรู้ ทักษะ การรับรู้ และพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ยังเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่ง ที่ทุกภาคส่วนจะยังคงต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เพื่อเตรียมความพร้อมรองรับการเกิดการแพร่ระบาดระลอกใหม่ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ทุกขณะ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวไม่เพียงแต่จะเกิดผลต่อการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เท่านั้น แต่หลักการดังกล่าวยังจะช่วยให้การเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคระบาดอื่น ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงพัฒนา

1. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องควรเร่งเสริมสร้างความรู้ ปรับทัศนคติ และเร่งสื่อสาร ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างต่อเนื่องเพื่อเตรียมความพร้อมรองรับการเกิดการแพร่ระบาดระลอกใหม่
2. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ควรหาแนวทางในการดำรงรักษาสิ่งที่เป็นปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริมสร้างพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ดีเหล่านี้เอาไว้อย่างยั่งยืน
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดเตรียมความพร้อมด้านสาธารณสุข เช่น วัสดุ อุปกรณ์งบประมาณ สำหรับการปฏิบัติงานในการยับยั้งและป้องกันการแพร่ระบาดของโรคที่มีประสิทธิภาพและเพียงพออยู่เสมอ เพื่อรับมือการระบาดของโรคโควิด-19 ระลอกใหม่ หรือการระบาดของโรคติดต่ออุบัติใหม่ที่จะเกิดขึ้นได้ในอนาคต

ข้อเสนอแนะเชิงการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชน เพื่อทำให้ทราบถึงรายละเอียดของพฤติกรรมและปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
2. ควรมีการขยายขอบเขตของประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งต่อไป เพื่อศึกษาประชากร

กลุ่มที่กว้างขึ้นและสามารถเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจ ทักษะ การรับรู้ ความรอบรู้ ด้านสุขภาพ และพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

3. ควรทำการวิจัยในลักษณะของการวิจัยเชิงทดลองเพื่อพัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยดีจากความอนุเคราะห์และความร่วมมือของผู้บริหารสาธารณสุขและบุคลากรสาธารณสุขในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขอำเภอภูเพียง และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลน้ำแค้น เป็นอย่างดียิ่งขอขอบคุณประชาชนตำบลน้ำแค้นที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับการสร้างองค์ความรู้การวิจัย จนส่งผลให้งานวิจัยสำเร็จลงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. (2565). *แผนและมาตรการการบริหารจัดการสถานการณ์โรคโควิด-19 สู่โรคประจำถิ่น (Endemic Approach to COVID-19)*. นนทบุรี : กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.
- กิตติพร เนาว์สุวรรณ นกษา สิงห์วีรธรรม และ นวพร ดำแสงสวัสดิ์. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความรุนแรงของโรคต่อบทบาท การดำเนินงานควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในชุมชนของอาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในประเทศไทย. *วารสารสถาบันบำราศนราดูร*, 14(2), 92-103.
- จันทร์ชนะสอน สำโรงพล สุไวยรินทร์ ศรีชัย และภัทรพล โพนไพรสันต์. (2565). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในครัวเรือนของกลุ่มวัยทำงานในเขตพื้นที่รับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านเสือเต่า อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม, *วารสารวิชาการสาธารณสุขชุมชน*, 8(4), 85-90.
- จันทิมา หัวหาญ และ พรรณวดี ขาจริง. (2564). *การศึกษาความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันโรคโควิด-19 (COVID19) ของประชาชนในจังหวัดภูเก็ต*. การประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 11 ปีการศึกษา 2563 : นวัตกรรมทางสังคมของชุมชนในยุคของการเปลี่ยนแปลงโลกท่ามกลางวิกฤตโควิด-19. ภูเก็ต : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- จุไรรัตน์ ดาทอง. (2563). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของผู้สูงอายุ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สำนักงานวิทยทรัพยากร. สืบค้น 10 มีนาคม 2565, จาก<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/70416>.
- ดรัญชนก พันธุ์สุมา และ พงษ์สิทธิ์ บุญรักษา. (2564). ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการป้องกันโควิด 19 ของประชาชนในตำบลปูลใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. *ศรีนครินทร์เวชสาร*. 36(5), 597-603.
- นงศัณพัทธ์ มณีอินทร์ และ อิทธิพล ดวงจินดา. (2564). การรับรู้ความสามารถในการดูแลตนเองกับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้สูงอายุอำเภออุ้มผาง จังหวัดสุพรรณบุรี, *วารสารสภาการสาธารณสุขชุมชน*, 3(2), 1-18.

- นวลใจ เปี่ยมศิริ. (2565). รายงานวิจัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชนในพื้นที่ตำบลหนองดินแดง อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม. นครปฐม : สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองนครปฐม.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : ทิพย์อักษร.
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2544). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏพระนคร.
- ภาณุ อุดกกลิ่น และคณะ. (2565). ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชนในเขตจังหวัดอุดรธานี, *วารสารการแพทย์โรงพยาบาลอุดรธานี*, 30(1), 98-108.
- สถาบันส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน (องค์การมหาชน). (2565). การบริหารจัดการสถานการณ์โควิด 19 สุโรคประจำถิ่น. สืบค้น 15 กันยายน 2566, จาก <https://www.tosh.or.th/covid-19/index.php/news/37-19-1>
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดน่าน. (2566). ศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน กรณีโรคโควิด -19 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดน่าน. น.ป.พ.
- สิทธิพร เขาค้อน, รวงทอง ถาพันธ์, และนันทิกา บุญอาจ. (2565). พฤติกรรมการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วม และความรับผิดชอบต่อสังคมในการป้องกันโรคโควิด-19 ของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 5(4), 147-158.
- สุวิมล ตีรกานันท์. (2543). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ : แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวณี จันทะพงษ์ และคณะ. (2563). วิถีโควิด 19 กับมุมมองด้านเศรษฐศาสตร์สุขภาพ: *This Time is Different*. สืบค้นจาก <https://www.bot.or.th>
- สุดา แวหะยี่. (2563). การรับรู้ความรุนแรงและพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของวัยรุ่นในเขตตำบลสะเตงนอก อำเภอเมือง จังหวัดยะลา. *วารสารวิชาการสาธารณสุขชุมชน*, 6(4), 158-166.
- Nutbeam, D. (2008). The evolving concept of health literacy. *Social Science Medicine*. Dec; 67(12), 2072-. 2078.
- United Nations Industrial Development Organization. (2020). *Impact assessment of covid19 on thai industrial sector*. Retrieved December 4, 2020, from <https://thailand.un.org/th/50830-karpraeminphlkrathbcakokhwid-19txphakhxutsahkrmithy>.
- World Health Organization. (2020). *Coronavirus disease 2019 (covid-19) situation* Retrived May 23, 2020, from https://www.who.int/docs/defaultsource/coronaviruse/situation-reports/20200224-sitrep-35-covid19.pdf?sfvrsn=1ac4218d_2
- Zhong BL, et al. (2020). Knowledge, attitudes, and practices towards COVID-19 among Chinese residents during the rapid rise period of the COVID-19 outbreak: a quick online cross-sectional survey. *Int J Biol Sci*; 16(10): 1745-1752.